

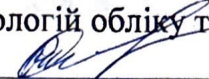
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів і кредиту

ЗАТВЕРДЖУЮ

в.о. декана факультету інформаційних
технологій обліку та фінансів

 Олена РУСАК

31.08. 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Бюджетний менеджмент»

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність: D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітня програма: Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Житомир - 2026

Розробники: Шубенко Інна Андріївна, к.е.н., доцент, в.о. завідувача кафедри фінансів і кредиту

Інформація про викладача

Викладач (-і)	Шубенко Інна Андріївна
Профайл викладача (-ів)	Лінк на сторінку кафедри на сайті університету: http://surl.li/lcbriz
Контактна інформація	inna.shubenko@polissiauniver.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	Платформа Moodle університету: http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=449
Консультації	Очні та онлайн консультації через Skype, Zoom, Viber

Робоча програма навчальної дисципліни «Бюджетний менеджмент» затверджена на засіданні кафедри фінансів і кредиту

Протокол від «_26_» серпня 2026 р. № 1.

В.о. завідувача кафедри _____ Інна ШУБЕНКО
(підпис)

Погоджено із гарантом освітньої програми _____ Інна ШУБЕНКО

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету інформаційних технологій, обліку та фінансів

Протокол від «_31_» серпня 2026 р. № _1_

Голова НМК _____ Тетяна ГАЙДУЧОК
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Загальна кількість кредитів – 4 годин – 120 змстових модулів – 2	Галузь знань <i>D Бізнес, адміністрування та право</i>	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
	Спеціальність <i>D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</i>	1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
	Рівень вищої освіти: <i>Другий (магістерський)</i>	год.	6 год
		Практичні	
		год.	6 год.
		Лабораторні	
		– год.	– год.
		Самостійна робота	
		год.	108 год.
		Форма підсумкового контролю:	
		залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти здатності розробляти, обґрунтовувати та реалізовувати управлінські рішення у сфері бюджетного менеджменту на основі поглибленого аналізу бюджетного процесу, використання сучасних методів бюджетного планування, прогнозування, моніторингу, оцінювання ефективності використання бюджетних коштів, з урахуванням принципів сталого розвитку, прозорості, підзвітності та європейської інтеграції.

Завдання вивчення навчальної дисципліни «Бюджетний менеджмент» є: опанувати теоретичні та нормативно-правові засади бюджетного менеджменту, його принципи, функції та механізми реалізації в системі управління державними і місцевими фінансами; сформувати знання щодо організації бюджетного процесу, особливостей складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів та підготовки бюджетної звітності; набути практичних навичок застосування сучасних методів бюджетного планування, прогнозування, програмно-цільового методу та середньострокового бюджетного планування; опанувати механізми управління доходами, видатками, міжбюджетними трансфертами та фінансуванням бюджетних програм; сформувати вміння

здійснювати моніторинг, аналіз та оцінювання ефективності використання бюджетних коштів, визначати ризики та напрями підвищення результативності бюджетної політики; набути навичок застосування інструментів державного фінансового контролю, внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту та оцінювання результатів виконання бюджетів; розвинути здатність використовувати цифрові технології, інформаційно-аналітичні системи та відкриті бюджетні дані для прийняття управлінських рішень у сфері бюджетного менеджменту; сформувати здатність аналізувати та адаптувати сучасні європейські практики бюджетного управління відповідно до вимог євроінтеграції, забезпечення фінансової стійкості та сталого розвитку.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

інтегральної здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

а) загальних (ЗК):

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

б) спеціальних/фахових (СК/ФК):

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 11. Здатність застосовувати директиви та регламенти Європейського Союзу у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР4. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПР 15. Застосовувати директиви та регламенти Європейського Союзу у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати:

- теоретичні засади бюджетного менеджменту, його сутність, принципи, функції та місце в системі управління державними фінансами;
- нормативно-правову базу, що регламентує бюджетний процес в Україні, а також основні напрями її гармонізації з європейськими стандартами;
- структуру та принципи функціонування бюджетної системи України, повноваження учасників бюджетного процесу;
- зміст і послідовність етапів бюджетного процесу: складання, розгляд, затвердження, виконання бюджетів, складання та затвердження звітності;
- організацію управління доходами та видатками державного і місцевих бюджетів;
- механізм бюджетного фінансування, його форми, методи та інструменти;
- особливості міжбюджетних відносин, механізм горизонтального та вертикального бюджетного вирівнювання;
- систему бюджетного планування, програмно-цільовий метод, середньострокове бюджетне планування та оцінювання ефективності бюджетних програм;
- організацію бухгалтерського обліку виконання бюджетів і бюджетної звітності;
- систему державного фінансового контролю, внутрішнього контролю та аудиту у сфері виконання бюджетів;
- сучасні тенденції реформування бюджетної системи України в умовах децентралізації, цифровізації та європейської інтеграції.

вміти:

- застосовувати норми бюджетного законодавства під час вирішення практичних завдань у сфері управління бюджетними ресурсами;
- аналізувати показники формування, розподілу та використання коштів державного і місцевих бюджетів;
- оцінювати ефективність бюджетної політики та результативність виконання бюджетних програм із використанням програмно-цільового методу;
- здійснювати аналіз доходів, видатків, дефіциту (профіциту) бюджету та джерел фінансування бюджету;
- визначати напрями підвищення ефективності управління бюджетними ресурсами на державному та місцевому рівнях;
- обґрунтовувати управлінські рішення щодо планування, виконання та контролю бюджетів;

- аналізувати міжбюджетні трансфери та оцінювати їх вплив на фінансову спроможність територіальних громад;
- використовувати сучасні аналітичні інструменти для обробки, аналізу й візуалізації бюджетної інформації;
- інтерпретувати бюджетну звітність, результати державного фінансового контролю та аудиту для оцінки ефективності використання бюджетних коштів;
- готувати аналітичні висновки, довідки та рекомендації щодо вдосконалення бюджетного менеджменту;
- працювати з офіційними інформаційними ресурсами Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України, Рахункової палати та іншими джерелами бюджетної інформації;
- враховувати принципи прозорості, підзвітності, фіскальної стійкості та європейські підходи до управління державними фінансами під час прийняття рішень.

Пререквізити: загальні знання та компетентності, набуті на попередньому рівні вищої освіти, зокрема здатність до критичного та аналітичного мислення, пошуку, систематизації й опрацювання інформації, застосування кількісних методів аналізу та використання цифрових технологій.

Постреквізити: знання, уміння та компетентності, набуті в результаті вивчення дисципліни «Бюджетний менеджмент» є основою для подальшого опанування освітніх компонентів професійної підготовки, пов'язаних з фінансово-економічним моніторингом, функціонуванням фондового ринку, зокрема, ОК «Фінансово-економічний моніторинг», «Фондовий ринок і цифрові фінансові технології» а також для проходження переддипломної практики та підготовки міждисциплінарної курсової роботи.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково такі soft skills:

- навички ефективної комунікації та командної роботи;
- цифрова компетентність у роботі з бюджетною інформацією;
- самоорганізація, тайм-менеджмент і здатність до безперервного професійного розвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організація та виконання бюджетного процесу

Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту. Органи оперативного управління бюджетним процесом

1. Складові бюджетного менеджменту.
2. Об'єкт і суб'єкти бюджетного менеджменту.
3. Складові елементи організації бюджетного процесу в Україні.
4. Органи оперативного управління бюджетом в Україні.

Тема 2. Бюджетний процес і бюджетний регламент. Організація бюджетного планування в Україні

1. Зміст та структура бюджетного процесу.
2. Бюджетний регламент, його зміст, завдання та засади побудови.
3. Організація бюджетного планування. Бюджетна декларація.
4. Середньострокове бюджетне планування в країнах ЄС: досвід та рекомендації для України.

Тема 3. Організація виконання дохідної частини бюджету.

1. Розпис доходів і видатків як основа виконання бюджету.
2. Бюджетна класифікація доходів бюджету.
3. Документооборот пов'язаний із мобілізацією доходів

Тема 4. Організація, методи і види бюджетного фінансування

1. Основні принципи фінансування витрат бюджету.
2. Розпорядники коштів їх права та обов'язки.
3. Методи і види фінансування із державного бюджету.
4. Організація фінансування із місцевих бюджетів.

Змістовий модуль 2. Управління бюджетними ресурсами, облік, контроль та європейські практики

Тема 5. Регулювання міжбюджетних потоків

1. Міжбюджетні трансферти: порядок їх виділення та перерахування.
2. Бюджетні позички, порядок їх видачі.
3. Взаємні розрахунки між бюджетами, причини їх виникнення та порядок проведення.
4. Взаємозалік коштів з фінансування в рахунок погашення недоїмки з належних до бюджету платежів.

Тема 6. Управління державним боргом

1. Державний кредит та його вплив на формування боргу.
2. Операції з активного управління державним боргом
3. Управління ліквідністю ЄКР та убезпечення стійкості бюджету

Тема 7. Облік виконання бюджету.

1. Організація синтетичного та аналітичного обліку виконання бюджету.
2. Баланс виконання бюджету, його будова.
3. План рахунків поточного бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів України.
4. Облік доходів і видатків бюджету.

Тема 8. Звітність про виконання бюджету.

1. Організація та форми бюджетної звітності.
2. Звітність розпорядників коштів. Звітність фінансових органів про виконання місцевих бюджетів.
3. Склад звітних документів, терміни їх подання.

Тема 9. Державний фінансовий контроль

1. Система державного фінансового контролю.

2. Бюджетний контроль та упередження бюджетних правопорушень.
3. Заходи зовнішнього фінансового контролю, що здійснюються Рахунковою палатою.
4. Проведення заходів контролю Державною аудиторською службою України.

Тема 10. Бюджетний менеджмент у країнах ЄС

1. Особливості організації бюджетного менеджменту в країнах Європейського Союзу.
2. Правові засади бюджетного менеджменту в ЄС.
3. Особливості формування та виконання бюджету Європейського Союзу.
4. Гармонізація бюджетного законодавства України з acquis Європейського Союзу.

4. Структура навчальної дисципліни

Структура курсу	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		лекції	практ.	сам.р.		лекції	практ.	сам.р.
Змістовий модуль 1.	Організація та виконання бюджетного процесу							
Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту. Органи оперативного управління бюджетним процесом					12	2		10
Тема 2. Бюджетний процес і бюджетний регламент. Організація бюджетного планування в Україні					12	2		10
Тема 3. Організація виконання дохідної частини бюджету					12		2	10
Тема 4. Організація, методи і види бюджетного фінансування					12		2	10
Змістовий модуль 2.	Управління бюджетними ресурсами, облік, контроль та європейські практики							
Тема 5. Регулювання міжбюджетних потоків					12	2	2	8
Тема 6. Управління державним боргом					12			12
Тема 7. Облік виконання бюджету					12			12
Тема 8. Звітність за виконанням бюджету					12			12
Тема 9. Державний фінансовий контроль					12			12

Тема 10. Бюджетний менеджмент у країнах ЄС					12			12
Усього годин					120	6	6	108

5. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Тема 3. Особливості організації виконання дохідної частини бюджету		2
Тема 4. Особливості організація, методи і види бюджетного фінансування		2
Тема 5. Практичні аспекти регулювання міжбюджетних потоків		2
Всього годин		6

6. Самостійна робота

Назва теми та види завдань	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Тема 1. Складові бюджетного менеджменту. Органи оперативного управління бюджетом 1. Скласти блок-схему на тему: «Складові бюджетного менеджменту». 2. Розробити презентації на тему: «Міністерство фінансів України, організаційна структура та діяльність», «Державна податкова служба України, організаційна структура та діяльність», «Державна казначейська служба України, організаційна структура та діяльність», «Державна аудиторська служба України, організаційна структура та діяльність», «Рахункова палата: завдання, структура та діяльність», «Повноваження органів місцевого самоврядування в управлінні місцевими бюджетами».		10
Тема 2. Бюджетний процес і бюджетний регламент. Організація бюджетного планування в Україні 1. Скласти блок-схему «Організація бюджетного процесу в Україні». 2. Розглянути питання для самостійної роботи: методи бюджетного планування: прямого рахунку, нормативний, аналітичний, екстраполяції, програмно-цільовий. 3. Розглянути бюджетну декларацію на плановий рік та провести її порівняльний аналіз із бюджетною декларацією на поточний рік, результати подати у вигляді презентації. 4. Скласти блок-схему планування місцевих бюджетів в Україні. 5. Підготувати колективну презентацію на тему: «Система		10

середньострокового бюджетного планування: європейський досвід та перспективи його використання в Україні».		
Тема 3. Організація виконання дохідної частини бюджету 1. Ознайомитися із наказом Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» від 14.01.2011 № 11 (із змінами та доповненнями); Наказом Міністерства фінансів України від 20.09.2017 року № 793 «Про затвердження складових Програмної класифікації видатків та кредитування місцевого бюджету». 2. Ознайомитися із Законами України «Про державний бюджет на відповідний рік» (за три останні роки) та додатками №1-8. Визначити особливості прийнятих законів.		10
Тема 4. Організація, методи і види бюджетного фінансування 1. Ознайомитися із Постановою КМУ «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ» 28.02.2002 № 228 (із змінами) 2. Розглянути питання для самостійної роботи: - Кошторис доходів і видатків бюджетної установи: його елементи та процес складання. - Процес планування і виконання кошторису доходів і видатків бюджетної установи. - Лімітна довідка. Доведення лімітних довідок.		10
Тема 5. Регулювання міжбюджетних потоків 1. Ознайомитися із статтями Бюджетного кодексу України для опрацювання питань – ст. 81 – поняття та мета регулювання міжбюджетних відносин; ст. 96 – види міжбюджетних трансфертів; ст. 97 – трансферти, що надаються з Державного бюджету України місцевим бюджетам; статті 98 - 100 – горизонтальне вирівнювання податкоспроможності територій; ст. 101 – міжбюджетні трансферти між місцевими бюджетами; ст. 103 - 105 – окремі види додаткових дотацій і субвенцій; ст. 108 – порядок перерахування міжбюджетних трансфертів. Питання для вивчення теми: Міжбюджетні трансферти: порядок їх виділення та перерахування. Види міжбюджетних трансфертів. Види трансфертів, що передаються з державного бюджету. Індекс податкоспроможності місцевого бюджету. Реверсна дотація. Бюджетні позички, порядок їх видачі. Взаємні розрахунки між бюджетами, причини їх виникнення та		8

порядок проведення. Взаємозалік коштів з фінансування в рахунок погашення недоїмки з належних до бюджету платежів.		
Тема 6. Управління державним боргом 1. Ознайомитися із главою 3 «Фінансування бюджету (дефіцит, профіцит) та державний (місцевий) борг Бюджетного кодексу України «Фінансування бюджету (дефіцит, профіцит) та державний (місцевий) борг за посиленням https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text 2. Написати міні-проект дослідження: «Чи потрібне Україні спеціалізоване боргове агентство?».		12
Тема 7. Облік виконання бюджету 1. Розглянь процес публічних закупівель і занотуйте основні положення. Ознайомся із Законом України «Про публічні закупівлі» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4888-20#Text 2. Скласти блок-схему «Основні завдання системи обліку з виконання бюджету». 3. Ознайомитися із «Положенням про організацію бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів в органах ДКСУ» від 21.10.2013 № 885.		12
Тема 8. Звітність про виконання бюджету Для підготовки до вивчення теми ознайомтеся із: 1. Статтями Бюджетного кодексу України стаття 56-62. (глава 10 Бухгалтерський облік та звітність виконання державного бюджету України) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text 2. Наказом Міністерства фінансів України «Про організацію роботи зі складання Державною казначейською службою України бюджетної звітності про виконання місцевих бюджетів» Наказ від 17.01.2018 р. №12. https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0012201-18#Text 3. Наказом Міністерства фінансів України № 44 від 24.01.2012 «Порядок складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12#Text		12
Тема 9. Державний фінансовий контроль Для підготовки до вивчення теми ознайомтеся із: Статтями 109-124 Бюджетного кодексу України, розділу V - Контроль за дотриманням бюджетного законодавства та		12

відповідальність за порушення бюджетного законодавства. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text; Законом України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 № 2939-XII https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text Положенням про Державну аудиторську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2016 р. № 43 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text Законом України «Про Рахункову палату» від 02.07.2015 № 576-VIII https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text		
Тема 10. Бюджетний менеджмент у ЄС та країнах ЄС Перелік питань для самостійного вивчення: 1. Вивчення бюджетного менеджменту у країнах ЄС. International Budget Partnership - IBP (Міжнародне бюджетне партнерство) – організація, яка вивчає відкритість державних бюджетів. 2. Дослідження бюджету ЄС. 3. Вивчення досвіду функціонування бюджетів країн ЄС.		12
Всього		108

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання: пояснювально-репродуктивні (лекція, розповідь-пояснення), дослідницькі (пошук інформації, виконання практичних робіт), наочні методи (демонстрація, ілюстрація), методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу; вирішення практичних завдань, кейсів, підготовка презентацій, аналітичних записок).

8. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Основними видами контролю результатів навчання під час вивчення дисципліни «Бюджетний менеджмент» є: поточний та підсумковий.

Поточний контроль здійснюється у формі усного та письмового опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань і розрахункових робіт, підготовки презентацій та аналітичних оглядів.

Оцінювання кожного з виконаних практичних завдань здійснюється за такими критеріями:

5 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно

послугується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки;

4 бали – здобувач вищої освіти достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послугується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки;

3 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки;

2 бал – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань;

1 бал – здобувач вищої освіти не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді;

0 балів – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Під час оцінювання знань і вмінь здобувачів можуть бути враховані результати навчання, отримані у неформальній освіті. Для цього, здобувач освіти, що має підтвердження про результати навчання у неформальній освіті (сертифікат, диплом чи інший документ), звертається із письмовою заявою в деканат факультету і складає підсумковий контроль предметній комісії. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої теми лекційного чи практичного заняття, змістовного модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни за умови, що програма неформальної освіти відповідає робочій програмі дисципліни.

9. Питання для підсумкового контролю

Після вивчення курсу застосовується підсумковий контроль у формі заліку. Підсумкова оцінка визначається як середнє арифметичне значення оцінювання знань і вмінь здобувача вищої освіти за поточний та підсумковий контроль за 5-бальною системою з наступним переведенням в 100-бальну шляхом множення середнього значення на коефіцієнт переведення 20. Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за

результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів. Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни. Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

Під час оцінювання знань і вмінь здобувачів можуть бути враховані результати навчання, отримані у неформальній освіті. Для цього, здобувач освіти, що має підтвердження про результати навчання у неформальній освіті (сертифікат, диплом чи інший документ), звертається із письмовою заявою в деканат факультету і складає підсумковий контроль предметній комісії. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої теми лекційного чи практичного заняття, змістовного модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни за умови, що програма неформальної освіти відповідає робочій програмі дисципліни.

Оцінювання результатів заліку здійснюється за наступними критеріями:

35-40 балів – бездоганна відповідь;

25-34 бали – вірна відповідь, містить окремі неточності чи упущення,

15-24 бали – загалом правильна, однак неповна чи стисла відповідь;

5-14 балів – виконання завдань не повне або не точне.

0-4 бали – розкриття питань лише розпочато.

Перелік питань на залік

1. Сутність та значення бюджетного менеджменту.
2. Бюджет держави як об'єкт бюджетного менеджменту.
3. Суть і роль бюджету. Органи управління бюджетом як суб'єкти бюджетного менеджменту.
4. Органи управління бюджетом.
5. Загальна характеристика складових бюджетного менеджменту: бюджетне планування, організація виконання бюджету, облік виконання бюджету, контроль за виконанням бюджету.
6. Загальна характеристика Міністерства фінансів України. Основні напрями діяльності, завдання, права та функції Міністерства фінансів.
7. Організаційна структура Міністерства фінансів України.
8. Призначення та функції Державної казначейської служби України. Структура органів ДКСУ.
9. Статус Рахункової палати, її функції та повноваження. Склад та структура Рахункової палати та порядок її діяльності.
10. Стадії бюджетного процесу.
11. Бюджетне планування та виконання бюджету.
12. Завдання та принципи, методи бюджетного планування.
13. Програмно-цільовий метод планування.

14. Бюджетні програми.
15. Паспорт бюджетної програми. Результативні показники виконання бюджетних програм.
16. Середньострокове бюджетне планування у країнах ЄС.
17. Порядок складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ.
18. Суть кошторисного фінансування бюджетних установ.
19. Засади кошторисних розрахунків. Планування видатків за окремими статтями кошторису бюджетної установи.
20. Сутність та складові бюджетних запитів. Обов'язкові показники загального, індивідуального та додаткового бюджетних запитів.
21. Бюджетний регламент. Терміни складання та затвердження бюджету.
22. Суб'єкти бюджетного процесу. Відповідальність суб'єктів бюджетного процесу.
23. Економічний зміст і методи формування доходів бюджету.
24. Класифікація доходів. Склад, структура і динаміка доходів державного та місцевих бюджетів.
25. Доходи бюджетів: податкові, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом та офіційні трансферти.
26. Порядок формування дохідної частини бюджету. Суб'єкти поповнення бюджету.
27. Документообіг в процесі виконання бюджету за доходами.
28. Роль та функції ДКСУ в процесі касового виконання бюджету за доходами.
29. Економічний зміст видатків бюджету. Функціональна, економічна, відомча та програмна класифікація видатків.
30. Лімітна довідка про бюджетні асигнування.
31. Кошторис бюджетної установи.
32. Види міжбюджетних трансфертів: дотація вирівнювання, субвенція, субсидія. Реверсна дотація.
33. Політика міжбюджетних відносин.
34. Бюджетне вирівнювання.
35. Суть, функції та особливості бюджетного обліку. Складові системи бухгалтерського обліку виконання бюджету. Системи та форми бюджетного обліку.
36. Склад фінансової звітності, терміни її складання і подання розпорядниками та одержувачами коштів.
37. Склад місячної та квартальної фінансової звітності та її зміст. Порядок і терміни подання періодичної звітності органам законодавчої та виконавчої влади.
38. Склад річної звітності про виконання бюджету.
39. Процедура та терміни затвердження звіту про виконання бюджету.
40. Механізм бюджетного контролю.

41. Види, форми і методи бюджетного контролю.
42. Характеристика органів бюджетного контролю, їх повноважень та функцій.
43. Державна аудиторська служба України: завдання та функції.
44. Порухення бюджетного законодавства.
45. Заходи впливу та відповідальність за порушення бюджетного законодавства.
46. Розкрийте сутність бюджету Європейського Союзу та визначте його основні функції.
47. Охарактеризуйте особливості формування та затвердження бюджету ЄС.
48. Охарактеризуйте діяльність International Budget Partnership (IBP) та її роль у підвищенні прозорості державних бюджетів.
49. Охарактеризуйте модель бюджетного процесу в одній із країн ЄС (Німеччина, Польща, Франція, Швеція, Фінляндія, Нідерланди тощо).
50. Охарактеризуйте вимоги Директиви Ради 2011/85/ЄС щодо бюджетних рамок держав-членів.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти з дисципліни «Бюджетний менеджмент»

Поточний контроль										Сума балів	
Змістовий модуль 1.				Змістовий модуль 2							Індивідуальне самостійне завдання
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
0-5 ¹	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5	0-100
Модульна контрольна робота 0-5				Модульна контрольна робота 0-5							

Шкала оцінювання: університетська (100-бальна) та національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Для заліку
90-100	Зараховано
75-89	
60-74	
менше 60	Не зараховано

11. Політики дисципліни

Політики навчальної дисципліни «Бюджетний менеджмент» вибудовуються із урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, у т. ч. щодо використання штучного інтелекту, та регламентних документів щодо організації навчання у Поліському університеті.

¹ Примітка: оцінка «5» - максимальна кількість балів

Політика щодо дотримання академічної доброчесності: під час виконання навчальних завдань здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, самостійно виконувати передбачені програмою роботи, коректно використовувати та посилалися на джерела інформації, дотримуватися норм авторського права. Використання інструментів штучного інтелекту допускається відповідно до визначених викладачем умов виконання конкретного завдання та не повинно підміняти самостійну навчальну діяльність здобувача. У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач несе відповідальність за достовірність, коректність та академічну доброчесність поданих результатів.

Політика щодо відвідування: відвідування лекційних і практичних занять сприяє досягненню програмних результатів навчання. Здобувачі освіти зобов'язані брати активну участь у навчальних заняттях, виконувати передбачені програмою завдання та своєчасно повідомляти викладача про причини відсутності. Пропущені заняття та завдання підлягають відпрацюванню.

Політика щодо дедлайнів: усі види навчальних робіт (практичні завдання, самостійні роботи, індивідуальні завдання тощо) виконуються та подаються у визначені викладачем терміни. Порухення встановлених дедлайнів без поважних причин може бути підставою для зниження оцінки.

Політика щодо комунікації із викладачем: здійснюється на засадах взаємної поваги, професійної етики, доброчесності та академічної культури. Для взаємодії використовуються офіційні канали комунікації університету (електронна пошта, система Moodle, або інші платформи, визначені викладачем). Здобувачі освіти можуть звертатися до викладача під час он-лайн консультацій або в робочий час із питань, пов'язаних із вивченням дисципліни, виконанням завдань та оцінюванням.

12. Ключові терміни навчальної дисципліни

№	Термін	Відповідник англійською мовою
1	Бюджетний менеджмент	Budget management
2	Бюджет	Budget
3	Бюджетне планування	Budget planning
4	Бюджетний процес	Budget process
5	Бюджетний контроль	Budget control

13. Рекомендована література

Основна

1. Бюджетний менеджмент : підручник. В 2 ч. / В.О. Онищенко, С.В. Онищенко, А.Ю. Бережна, О.М. Філонич ; за ред. В.О. Онищенка. – К. : Знання України, 2023. – Ч. 1. 649 с. <https://reposit.nupp.edu.ua/media/33618>

2. Бюджетний менеджмент : підручник. В 2 ч. / В.О. Онищенко, С.В. Онищенко, А.Ю. Бережна, О.М. Філонич ; за ред. В.О. Онищенка. – К. : Знання України, 2023. – Ч. 2. 802 с. <https://reposit.nupp.edu.ua/media/34393>

3. Бюджетний менеджмент: навчальний посібник / Ватаманюк-Зелінська У. З., Ситник Н. С., Стасишин А. В., Круглякова В.В. Л.: Видавництво «Магнолія», 2021. 511 с. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/BYUDZHETNYY-MENEDZHMENT.pdf>

4. Бюджетний менеджмент: навчальний посібник в схемах і таблицях/ С. В. Качула, Л. В. Лисяк, О.В. Добровольська. Дніпро: Монолит, 2022. 200 с. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/server/api/core/bitstreams/fc4215ff-3abb-4a79-be8a-1b54a799126d/content>

5. Зянько, В. В. Бюджетний менеджмент : навчальний посібник [Електронний ресурс] / Зянько В. В. – Вінниця: ВНТУ, 2025. – 90 с. URL:https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2025/Zjanko_2025_90.pdf

Додаткова

1. Бак Н. А., Грубляк О. М. Бюджетний менеджмент: матеріали для самостійної роботи / Н. А. Бак, О. М. Грубляк. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 53 с.

2. Булавинець, В., Булавинець, О. Моніторинг ефективності бюджетних соціальних трансфертів: зарубіжний досвід та українські реалії. *Економіка та суспільство*, 2025. №76. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-8>

3. Бюджетний менеджмент: практикум / уклад. : О. М. Грубляк, Н. Я. Сокровольська. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 218 с. <https://surl.li/fwtvwt>

4. Власова О. Є. Податковий менеджмент та адміністрування: конспект лекцій для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальностями 071 – Облік і оподаткування, 073 – Менеджмент, спеціалізації «Управління фінансово-економічною безпекою» / О. Є. Власова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 140 с.

5. Дема Д. І. Податковий контроль: посилити чи послабити? Збірник праць учасників Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Фінансові інструменти регіонального розвитку», 25 жовтня 2021 р. Том 1. Житомир: Поліський університет, 2021. С. 22-25.

6. Дема Д. І., Шубенко І. А., Давидчук С. М. Місцеве оподаткування: сучасний стан та досвід країн Європейського Союзу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*, серія «Економіка», № 28 (56), березень 2023. С. 69-76 URL: [https://ecj.oa.edu.ua/assets/files/NZ_ek_Vyp_28\(56\).pdf](https://ecj.oa.edu.ua/assets/files/NZ_ek_Vyp_28(56).pdf)

7. Дема Д. Транспортні засоби в системі оподаткування: стан, недоліки та перспективи. *Агро-Терра*. 2023. №2(15). С. 35-38.

8. Мединська Т., Боднарюк І., Ногінова Н., Бартко М. Фіскальна роль непрямого оподаткування у формуванні доходів бюджету держави. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка». 2024. № 32(60). С. 102-108. DOI: 10.25264/2311-5149-2024-32(60)-102-108.

9. Огренич Ю., Щебликіна І., Сопіна А. Бюджетно-податкова політика України: особливості та напрямки вдосконалення. *Економіка та суспільство*.

2024. № 69. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-69-61

10. Стойко О. Я., Шубенко І. А. Оцінка стану державного боргу України та напрями його оптимізації. *Проблеми економіки*. 2021. №1. С. 123-133.
<https://cutt.ly/zyqBNAIQ>

11. Стойко О. Я., Шубенко І. А. Оцінка фінансових показників діяльності територіальних громад України. *Проблеми економіки*. 2022. № 2 (52). С. 163-174.
<https://cutt.ly/4yqBMzAv>

12. Стойко О. Я., Шубенко І. А. Проблемні аспекти та вдосконалення майнового оподаткування в Україні. *Бізнес Інформ*. 2024. № 2. С. 220-228.
<https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-2-220-228>

13. Табенська Ю., Томнюк Т., Грицюк І. Пріоритети розвитку державного податкового менеджменту. *Економіка та суспільство*. 2024. № 63. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-63-68.

14. Чвортко Л., Пуголовко І. Виклики для функції податкового менеджменту в умовах цифрової трансформації. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-55-99.

15. Шубенко І. А. Аналіз та сучасний стан формування видатків зведеного бюджету України. Стійкий розвиток національної економіки: актуальні проблеми та механізми забезпечення. Матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 27 квітня 2021 р. Кривий Ріг. С. 386-390.

16. Шубенко І. А. Етапи та роль середньострокового бюджетного планування у розвитку програмно-цільового методу. Ефективні рішення в економіці, фінансах та управлінні. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 5 лютого 2021 р. Одеса. С. 117-119.

17. Шубенко І. А., Стойко О. Я. Програмно-цільовий метод і проблеми його застосування в період реформування фінансування галузі охорони здоров'я. *Бізнес-інформ*. №1, 2021. С. 264-271.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2021_1_37

Електронні інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України: офіційний сайт. URL: <http://www.rada.gov.ua/>. 30
2. Державна аудиторська служба України: офіційний сайт. URL: <https://dasu.gov.ua/>
3. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
4. Державна податкова служба України: офіційний сайт. URL: <https://tax.gov.ua/>
5. Державна служба фінансового моніторингу України: офіційний сайт. URL: <https://fiu.gov.ua/>.
6. Кабінет Міністрів України: офіційний сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>.
7. Комітет Верховної Ради України з питань бюджету: офіційний сайт. URL: <http://www.budget.rada.gov.ua/>.
8. Ліга Бізнес-Інформ. URL: <http://www.liga.net/>.
9. Міністерство фінансів України: офіційний сайт. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

10. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: офіційний сайт.
URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
11. Офіційний вебсайт Європейського Союзу URL: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>
12. Рахункова палата: офіційний сайт. <https://rp.gov.ua/home/>
13. Дія. Освіта. Тендери Prozorro для початківців URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/prozorro-tenders-for-beginners>
14. Дія. Освіта. Курси. Як купує держава? Усе про публічні закупівлі
URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/lesson/seria-1-ak-pracuut-publicni-zakupivli>
15. Бюджетний процес. Основи. URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5126>
16. Prometheus. Відбудова громади: розуміння процесів відновлення та реконструкції. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/community-reconstruction/>
17. Prometheus. Оборонні закупівлі: базовий курс URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/defense-procurement-basic-course/>